

MUONIO

Kotoutumisohjelma

Sisällys

Kotoutumislain (681/2023) mukainen kotoutumisohjelma.....	3
1. Kotoutumisohjelman laadinnan prosessi ja viestintä kunnassa	4
2. Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi ja monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi (KotoL 14 ja 15§)	5
3. Osaamisen ja kotoutumisen ja monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin pohjalta laadittava kotoutumissuunnitelma tai monialainen kotoutumissuunnitelma (KotoL 16 ja 17 §)	5
4. Monikielinen yhteiskuntaorientaatio (KotoL 25§)	6
5. Kotoutumiskoulutus (KotoL 26 ja 27§).....	7
5.1. Kielitaidon päättöttestaus (KotoL 26§)	7
6. Muu koulutus ja palvelut, jotka edistävät suomen tai ruotsin kielen osaamista, luku- ja kirjoitustaitoa, yhteiskunta- ja työelämävalmiuksia sekä työllistymistä ja yrittäjyyttä	7
7. Kotoutumisohjelman aikainen ohjaus ja neuvonta (KotoL 13 §:n 1 mom. 5 kohta)	8
8. Muut kunnan järjestämisvastuulla olevat palvelut kotoutumisen edistämiseksi.....	8
9. Vastuutaulukko	9

Kotoutumislain (681/2023) mukainen kotoutumishjelma

Uusi kotoutumislaki (681/2023), joka tulee voimaan 1.1.2025, tuo merkittäviä muutoksia kunnallisten kotoutumispalveluiden järjestämiseen ja niiden laajuuteen. Laki laajentaa erityisesti kuntien velvollisuuksia tavoittaa työvoiman ulkopuolella olevia maahanmuuttajia ja tarjota heille tarvittavat kotoutumis- ja tukipalvelut.

Tärkeimmät muutokset ja velvoitteet:

1. Kunnan vastuulle laajempia velvoitteita:

- Kunta on vastuussa kotoutumisen edistämisestä, ja se pitää huolta siitä, että kotoutumisen alkuvaiheen palvelut (kotoutumishjelma) ovat kaikkien maahanmuuttajien saatavilla, erityisesti työvoiman ulkopuolella oleville.
- Kotoutumislaki velvoittaa kunnan tekemään kotoutumishjelma-asiakirjan, joka kuvaa maahanmuuttajan kotoutumisen polkua kunnassa. Tämä asiakirja tarjoaa perustietoa kotoutujan palveluista ja polusta kuntatasolla.

2. Kotoutumishjelman palvelut:

- Kotoutumishjelman tavoitteena on edistää maahanmuuttajan kotoutumista, työllisyyttä, yrittäjyyttä ja työelämävalmiuksia.
- Ohjelman palvelut tukevat myös yhteiskunnallista osallisuutta, tasa-arvoa ja terveyttä.
- Kotoutumishjelman avulla pyritään parantamaan kansalaistaitoja, kuten kielitaitoa ja käytännön elämisen taitoja, sekä edistämään osallistumista järjestötoimintaan ja muihin yhteiskunnallisiin aktiviteetteihin.

3. Kotoutumissuunnitelma:

- Kunnan on tehtävä kotoutumissuunnitelma erityisesti tietyille ryhmille, kuten:
  - Kotihoidon tukea saaville (suunnitelma laadittava aina)
  - Pakolaistaustaisille (suunnitelma laadittava aina)
  - Itse arviointia pyytäneille (vain jos arvioidaan, että henkilö tarvitsee tukea)
  - Viranomaisen yhteydenoton perusteella tullut henkilö (vain jos arvioidaan, että henkilö tarvitsee tukea)

Kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyö on keskeistä, sillä arviointi ja suunnittelu tehdään monialaisesti.

4. Monialainen yhteistyö ja arviointi:

- Kotoutumispalveluiden tarpeen ja osaamisen arviointi tehdään yhdessä hyvinvointialueen kanssa. Tähän kuuluvat muun muassa ne, jotka saavat toimeentulotukea pitkäaikaisesti, kiintiöpakolaiset, alaikäiset ilman huoltajaa, ihmiskaupan uhrit ja muut erityistä tukea tarvitsevat henkilöt.
- Kunnan ja hyvinvointialueen on myös yhteensovitettava kotoutumisen edistämiseen liittyvät palvelut.

5. Kunnan yleinen velvollisuus:

- Kunnalla on yleinen velvollisuus suunnitella, kehittää ja seurata kotoutumisen edistämistä, ja tarvittaessa tehdä yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa. Tämä tarkoittaa, että kotoutumisen edistäminen ei ole pelkästään yhden viranomaisen vastuulla, vaan se on monitahoista yhteistyötä ja yhteensovittamista.

1. Kotoutumisohjelman laadinnan prosessi ja viestintä kunnassa

Kotoutumisohjelma on laadittu monialaisena yhteistyönä Muonion kunnan palvelualueiden, Enontekiön -, Pellon- ja Kolarin kunnan, Tunturi-Lapin ja Pellon työllisyysalueen sekä ja Lapin hyvinvointialueen sosiaalipalvelujen kanssa.

Kotoutumisohjelmasta tiedotetaan kunnan verkkosivuilla.

Kotoutumisohjelmaa päivitetään aina tarvittaessa.

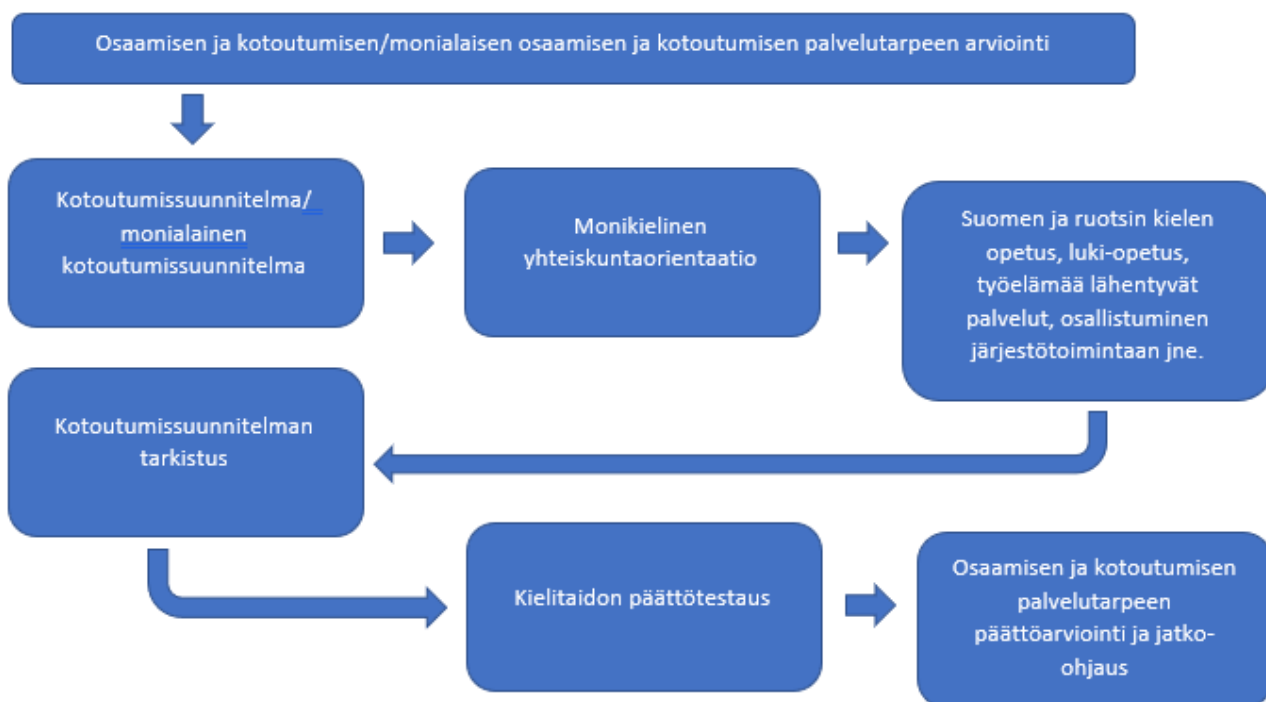
Kotoutumisohjelmaa kuvaavan asiakirjan yhteyshenkilö ja yhteystiedot:

Työllisyysvastaava Annika Muotka
puh: 040 1878215
annika.muotka@muonio.fi

Kotoutumisohjelmaa kuvaavan asiakirjan käsittely- ja hyväksymisprosessi kunnassa

Kunnanhallitus:
Kunnanvaltuusto:

Kotoutumisen alkuvaiheen palveluprosessikuvaus

2. Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi ja monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi (KotoL 14 ja 15§)

Kuvaus palvelusta:

Kunta laatii osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin maahanmuuttajalle, jonka ensimmäisen oleskeluluvan tai oleskelukortin myöntämisestä tai oleskeluoikeuden rekisteröimisestä on kulunut enintään kolme vuotta, jos hän:

- on työtön työnhakija
- on otettu Suomeen erityisellä humanitaarisella perusteella tai kansainvälisten velvoitteiden täyttämiseksi tai jolle on myönnetty jatkuva oleskelulupa
- saa lasten kotihoidontukea
- pyytää arviointia tai hänestä tehdään yhteydenotto ja hänen arvioidaan sitä tarvitsevan

Vastuutaho:

Työttöminä työnhakijoina olevien kotoutuja-asiakkaiden palvelutarpeen arviointi järjestetään Tunturi-Lapin ja Pellon työllisyysalueen toimesta.

Työvoiman ulkopuolella olevien palvelutarpeen arvioinnista vastaa Muonion kunnan työllisyyspalvelut. Palvelutarpeen arvioinnissa selvitetään maahanmuuttaneen tavoitteet, toiveet, aikaisempi koulutus, työhistoria, kielitaito ja työkyky. Lisäksi arvioidaan kotoutumista edistävien palveluiden tarpeet.

Hyvinvointialue voi kunnan tai työllisyysalueen työntekijän pyynnöstä osallistua alkukartoituksen laatimiseen.

Yhteistyö:

Yhteistyö eri organisaatioiden välillä on keskeinen elementti kotoutujien palvelutarpeiden tunnistamisessa ja tukemisessa. Kunnan työllisyyspalvelut sekä Tunturi-Lapin ja Pellon työllisyysalueen kotoutuja asiantuntijoiden kanssa on sovittu järjestettäväksi yhteistyöryhmä, jonka voidaan jakaa ajankohtaista tietoa, arvioida kotoutujan tilanteita kokonaisvaltaisesti ja kehittää uusia ratkaisuja, jotka parantavat kotoutujien elämänlaatua ja osallisuutta yhteiskunnassa.

3. Osaamisen ja kotoutumisen ja monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin pohjalta laadittava kotoutumissuunnitelma tai monialainen kotoutumissuunnitelma (KotoL 16 ja 17 §)

Kuvaus palvelusta:

Kotoutumissuunnitelma laaditaan maahanmuuttajalle kotoutumisen alkuvaiheessa. Sen avulla voidaan varmistaa, että maahanmuuttaja saa tarvitsemansa tuen kotoutumisen alkuvaiheessa. Suunnitelman tavoitteena ei ole pelkästään, että kotoutuja oppii ymmärtämään yhteiskunnan käytäntöjä ja normeja, vaan myös tarjoaa konkreettisia keinoja ja toimenpiteitä, joilla kotoutuja voi saavuttaa täyden osallisuuden ja yhdenvertaisen aseman yhteiskunnassa.

Kotoutumissuunnitelmaan kirjataan palvelut ja toimenpiteet, jotka edistävät maahanmuuttaneen suomen tai ruotsin kielen taidon oppimista sekä tarjoavat muita yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja.

Kotoutumissuunnitelma voidaan toteuttaa myös monialaisena kotoutumissuunnitelmana tarvittavien viranomaisten kanssa.

Monialainen kotoutumissuunnitelma laaditaan yhteistyössä Lapin hyvinvointialueen perheiden ja työikäisten palveluiden kanssa, jos maahanmuuttajalla on monialaista yhteistyötä ja eri kotoutumista edistävien palveluiden yhteensovittamista edellyttävä palvelutarve.

Vastuutaho:

Työttömien työnhakijoiden kotoutumissuunnitelmasta vastaa Tunturi-Lapin ja Pellon työllisyysalue. Työvoiman ulkopuolella olevien kotoutumissuunnitelmasta vastaa Muonion kunnan työllisyyspalvelut. Hyvinvointialue voi kunnan tai työllisyysalueen työntekijän pyynnöstä osallistua kotoutumissuunnitelman laatimiseen, jos maahanmuuttaneen kotoutumisen edistäminen edellyttää näiden eri organisaatioiden järjestämistä kuuluville palvelujen yhteensovittamista.

Yhteistyö

Muonion kunnan työllisyyspalvelut, Tunturi-Lapin ja Pellon työllisyysalue sekä Lapin hyvinvointialueen sosiaalipalvelut/ perheiden ja työikäisten palvelut tekevät moniammatillista tiivistä yhteistyötä paikallisesti.

4. Monikielinen yhteiskuntaorientaatio (KotoL 25§)

Kuvaus palvelusta:

Yhteiskuntaorientaatio on erityisesti Suomeen muuttaneille suunnattu kurssi, joka tarjoaa perustavanlaatuista tietoa siitä, miten Suomessa asutaan, eletään ja työskennellään. Sen tarkoituksena on auttaa maahanmuuttajia ymmärtämään Suomen yhteiskunnan perusperiaatteet ja tavat, sekä tukea heidän kotoutumistaan.

Kunta järjestää monikielisen yhteiskuntaorientaation niille maahanmuuttajille, joilla on voimassa oleva kotoutumissuunnitelma tai monialainen kotoutumissuunnitelma. Tavoitteena on, että monikielistä yhteiskuntaorientaatiota tarjotaan ensimmäisenä koulutuksena ennen suomen kielen opiskelua. Muille kuin työnhakijoina oleville kotoutujille tarvittava kotoutumiskoulutus järjestetään kunnan toimesta osto palveluna. Sopimusneuvottelut koulutuksen järjestämisestä on aloitettu, päätöstä ei ole vielä tehty.

Kunnan maahanmuuttajaväestöstä suurin kieliryhmä on saksa. Saksankielisiä henkilöitä on kunnassa tilastokeskuksen vuoden 2023 tilaston mukaan 47, mikä on noin 2 % kunnan kokonaisväkiluvusta (2325 henkilöä). Muut kieliryhmät ovat vähemmän edustettuina, mutta niiden tarpeet otetaan myös huomioon kotouttamisohjelman suunnittelussa ja toteutuksessa. Arvioiden mukaan tarvetta monikieliselle yhteiskuntaorientaatiolle esiintyy myös thain ja englannin kielellä.

Monikielistä yhteiskuntaorientaatiota tarjotaan asiakkaalle siinä vaiheessa, kun hänelle on tehty osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeenarvio tai monialainen osaamisen ja palveluntarpeen arvio (kts. kotoutumisen alkuvaiheen palveluprosessi kaavio)

Vastuutaho:

Kunta vastaa työvoiman ulkopuolisille kotoutuja-asiakkaille monikielisen yhteiskuntaorientaation järjestämisestä osto palveluna. Sopimusneuvottelut koulutuksen järjestämisestä on aloitettu, päätöstä ei ole vielä tehty.

Tunturi-Lapin ja Pellon työllisyysalue vastaa yhteiskuntaorientaation järjestämisestä työttömän työnhakijana oleville.

Palvelun tuottaa Lappia Oy kotoutumiskoulutuksen yhteydessä

5. Kotoutumiskoulutus (KotoL 26 ja 27§)

Kuvaus palvelusta:

Työnhakijana oleville palvelu järjestetään työvoimakoulutuksena verkossa ajalla 14.6.2024-13.6.2025. Koulutuksen alkuun orientaatiojakso 1-2 pv paikanpäällä ensisijaisesti Rovaniemi, Kemi tai Tornio (mahd. osallistua myös etänä) Asiakasohjaus koulutukseen tapahtuu työllisyysviranomaisen kautta. Tuottajana Lappia Koulutus Oy. Koulutus sisältää moduulit 1-4. Ensisijaisena kohderyhmänä ovat, kausityöntekijöiden koulutusta lukuun ottamatta, maahanmuuttaja-asiakkaat, joilla oikeus kotoutumissuunnitelmaan ja palvelutarpeen/lähtötason arvion perusteella tarvitsevat kotoutumiskoulutusta. Opiskelijoilla on perusopiskeluvalmiudet, luku- ja kirjoitustaito latinalaisin aakkosin ja kohtuulliset perustaidot tietokoneen käytöstä sekä valmiudet itsenäiseen ja oma-aloitteiseen opiskeluun. Opiskelijat ovat pääsääntöisesti peruspolun opiskelijoita. Alueen heterogeenisestä kohderyhmästä johtuen opiskelijoita voi olla myös nopealta ja hitaalta polulta. Ryhmää voidaan täydentää myös kesken koulutuksen, mikäli opiskelijalla on edellä kuvatut valmiudet. Tällöin koulutuksen toteutuksessa ja ohjaus resurssoinnissa tulee huomioida opintojen eriyttäminen. Myös hitaalla polulla opiskelevan keskimääräistä vahvempi ohjaus tulee huomioida opettajaresursseissa.

Muille kuin työnhakijoina oleville kotoutujille tarvittava kotoutumiskoulutus järjestetään kunnan toimesta osto palveluna. Sopimusneuvottelut koulutuksen järjestämisestä on aloitettu, päätöstä ei ole vielä tehty.

Vastuutaho:

Tunturi-Lapin ja Pellon työllisyysalue
Muonion kunta/työllisyyspalvelut

5.1. Kielitaidon päättöttestaus (KotoL 26§)

Kielitaidon päättöttestaus liittyy ainoastaan niihin kotoutumiskoulutuksiin, joissa noudatetaan Opetushallituksen opetussuunnitelman perusteita. Päättöttestaus järjestetään osana kotoutumislain mukaista kotoutumiskoulutusta.

6. Muu koulutus ja palvelut, jotka edistävät suomen tai ruotsin kielen osaamista, luku- ja kirjoitustaitoa, yhteiskunta- ja työelämävalmiuksia sekä työllistymistä ja yrittäjyyttä

Kuvaus palvelusta:

Lapin maahanmuuttostrategian mukaisesti kannustamme maahanmuuttajia yrittäjiksi ja ohjaamme maahanmuuttajia verkostomaisesti toimivien maakunnan ja seutukunnan yrityspalvelujen piiriin. Neuvontaa, ohjausta ja tietoa maahanmuuttajien yrittäjyyteen, yritystoiminnan käynnistämiseen ja yrittäjille suunnattujen palvelujen pariin ohjaamiseen liittyen saa kunnan ja työllisyysalueen yrityspalveluista. Yritysneuvontaa on valmius tehdä kunnan henkilöstön toimesta englannin kielellä ja tarvittaessa voidaan hyödyntää tulkkauspalveluja.

Paikallista yritysneuvontaa ja kansainvälisten yritysten sijoittumispalvelua tukee myös seutukunnassa toimiva kehitysyhtiö Tunturi-Lapin Kehitys ry.

Kunnan Työllisyyspalvelut tarjoavat maahanmuuttajille palveluja, jotka auttavat kotoutumisessa erityisesti työelämään integroitumisessa. Työllisyyspalveluiden tavoitteena on tukea kotoutujan työllistymistä ja

parantaa hänen mahdollisuuksiaan löytää sopiva työpaikka, koulutus tai urapolku Suomessa. Kunnan työllisyyspalveluista saa apua koulutuksen etsimiseen, työnhakuun liittyvissä asioissa, kuten ansioluettelon laatimisessa ja työhaastatteluun valmistautumisessa, sekä osaamisen tunnistamisessa ja tunnustamisessa.

Muonion kansalaisopisto järjestää opetusta vapaata sivistystyötä koskevan sääntelyn mukaisesti. Kansalaisopistossa järjestetään mm. taideaineiden ja liikunnan kursseja sekä paikalliseen kulttuuriin ja perinteisiin liittyviä kursseja. Opisto antaa monipuolista opetusta kaikenikäisille. Se tarjoaa kursseja sekä mahdollisuuden harrastaa ja osallistua ohjattuun toimintaan ryhmässä toisten opiskelijoiden kanssa. Kansalaisopistolla on mahdollisuus järjestää tarvittaessa suomen kielen kurssi tai luku- ja kirjoitustaidonopetusta.

Vastuutaho:

Muonion kunta, kuntakehittäminen- ja työllisyyspalvelut, sivistyspalvelut, kansalaisopisto

Yhteistyö:

Kunnan eri toimialat tekevät tiivistä yhteistyötä, jotta saadaan parhaiten tavoitettua kohderyhmä. Lisäksi palveluita kehitetään yhteistyössä eri käyttäjäryhmien ja toimialojen kanssa.

7. Kotoutumisohjelman aikainen ohjaus ja neuvonta (KotoL 13 §:n 1 mom. 5 kohta)

Kuvaus palveluista:

Kunnan työllisyyspalveluista saa ohjausta ja neuvontaa mm. asumiseen, työhön, koulutukseen, sosiaaliturvaan, oleskelulupaan ja terveydenhoitoon liittyviin asioissa. Neuvonta ja ohjaus on maksutonta. Neuvontaan on mahdollista saada tulkkausta, joka ostetaan Monetra Oy:ltä

Vastuutaho:

Muonion kunnan työllisyyspalvelut

Yhteistyö:

Työllisyyspalvelut tekevät monikanavaista/-alaista yhteistyötä kunnan eri toimijoiden kesken.

8. Muut kunnan järjestämismvastuulla olevat palvelut kotoutumisen edistämiseksi

Kotoutumisohjelma voi lisäksi sisältää muita kunnan järjestämismvastuulla olevia kotoutuja-asiakkaiden työllisyyttä, yrittäjyyttä, työ- ja toimintakykyä, maahanmuuttaneiden hyvinvointia ja terveyttä tai kotoutumista edistäviä palveluita sekä järjestö-, yhdistys- tai yhteisötoimintaan tai muuhun yhteiskunnan tai kulttuuri- ja vapaa-ajan toimintaan tutustumista ja siihen osallistumista.

Kuvaus palvelusta:

Muonion kunnan perusopetuksessa maahanmuuttajataustaisten oppilaiden kielenoppimisen erilaiset tarpeet huomioidaan tarjoamalla mahdollisuutta opiskella suomea toisena kielenä. S2-opetuksen päämääränä on, että oppilas saavuttaa sellaiset kielen perustaidot, että hän pystyy toimimaan ja opiskelemaan ympäröivässä kieliyhteisössä tasavertaisena muiden kanssa. Kunkin oppilaan tarpeisiin parhaiten soveltuvan oppimäärän

määrittelevät opetuksesta vastuussa olevat opettajat yhteistyössä. Oppilaan huoltaja tekee kuitenkin lopullisen päätöksen oppimääriä koskevista valinnoista.

Perusopetukseen valmistava opetus on tarkoitettu lapsille ja nuorille, joiden suomen kielen taito ei riitä suomen kielellä opiskelemiseen. Opetusta järjestetään inklusiivisesti esiopetusryhmässä tai koulussa. Tarvittaessa opetus voidaan järjestää erillisessä valmistavan opetuksen ryhmässä. Ryhmämuotoisessa valmistavassa opetuksessa integrointi perusopetuksen ryhmiin aloitetaan heti.

Muonion kansalaisopisto järjestää opetusta vapaata sivistystyötä koskevan sääntelyn mukaisesti. Kansalaisopistossa järjestetään mm. taideaineiden ja liikunnan kursseja sekä paikalliseen kulttuuriin ja perinteisiin liittyviä kursseja. Opisto antaa monipuolista opetusta kaikenikäisille. Se tarjoaa kursseja sekä mahdollisuuden harrastaa ja osallistua ohjattuun toimintaan ryhmässä toisten opiskelijoiden kanssa. Kansalaisopiston ohjelma ja ohjeet ilmoittautumiseen löytyvät Muonion kunnan kotisivuilta. Kansalaisopistolla on mahdollisuus järjestää tarvittaessa suomen kielen kurssi tai luku- ja kirjoitustaidonopetusta.

Vastuutaho:

Kunnan palveluista jokainen toimiala vastaa omien toimintojensa saavutettavuudesta kaikille kuntalaisille.

Yhteistyö:

Kunnan eri toimialat tekevät tiivistä yhteistyötä, jotta saadaan parhaiten tavoitettua kohderyhmä. Lisäksi palveluita kehitetään yhteistyössä eri käyttäjäryhmien ja toimialojen kanssa.

9. Vastuutaulukko

Palvelu/toimenpide	Työnhakijoiden palvelut Tuottavat tahot	Muiden kotoutuja-asiakkaiden palvelut Tuottavat tahot
Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi	Tunturi-Lapin ja Pellon työllisyysalue	Muonion työllisyyspalvelut
Monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi	Tunturi-Lapin ja Pellon työllisyysalue Lapin hyvinvointialue/Muonion perheiden ja työikäisten palvelut	Muonion työllisyyspalvelut/ Lapin hyvinvointialue/ Muonion perheiden ja työikäisten palvelut
Kotoutumissuunnitelma	Tunturi-Lapin ja Pellon työllisyysalue	Muonion työllisyyspalvelut
Monialainen kotoutumissuunnitelma	Tunturi-Lapin ja Pellon työllisyysalue Lapin hyvinvointialue/ Muonion perheiden ja työikäisten palvelut	Muonion työllisyyspalvelut/ Lapin hyvinvointialue/ Muonion perheiden ja työikäisten palvelut
Monikielinen yhteiskunta orientaatio	Tunturi-Lapin ja Pellon työllisyysalue	Muonion työllisyyspalvelut
Kotoutumishjelman aikainen ohjaus ja neuvonta	Tunturi-Lapin ja Pellon työllisyysalue, Muonion työllisyyspalvelut	Muonion työllisyyspalvelut
Kunnan kotoutumishjelman seuranta ja päivittäminen	Muonion työllisyyspalvelut	Muonion työllisyyspalvelut